

МОНГОЛ УЛСЫН
ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН
САЙДЫН ТУШААЛ

2020 оны 02 сарын 07 өдөр

Дугаар 4/47

Улаанбаатар хот

Г Арга хэмжээний төлөвлөгөө батлах
тухай

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.2 дахь хэсэг, Ахмад настны тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.1 дэх хэсэг, Монгол Улсын Засгийн газрын 2019 оны 389 дүгээр тогтоолыг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. “Ахмад настны хөгжил, хамгааллын үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө”-г хавсралт ёсоор баталсугай.
2. Үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний салбар дундын хэрэгжилтийг удирдлага, зохион байгуулалтаар хангаж ажиллахыг Хүн амын хөгжлийн газар /С.Тунгалагтамир/, бүх шатны Засаг дарга нарт үүрэг болгосугай.
3. Батлагдсан арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Төрийн нарийн бичгийн дарга /Г.Өнөрбаяр/, Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газар /Ц.Мөнхзүл/-т үүрэг болгосугай.
4. Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн явц, дүнг нэгтгэн жил бүрийн 12 дугаар сард багтаан танилцуулахыг Хүн амын хөгжлийн газар /Н.Баярмаа/-т даалгасугай.

САЙД С: *Чинзориг* ЧИНЗОРИГ

151200068

Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын
сайдын 2020 оны 07 сарын 07-
өдрийн А/УЗ дугаар тушаалын
хавсралт

**АХМАД НАСТНЫ ХӨГЖИЛ, ХАМГААЛЛЫН ҮНДЭСНИЙ ХӨТЕЛБӨРИЙГ
ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

Зорилго	<p>Ахмад настны аж байдлыг дээшлүүлж, ядуурлаас хамгаалах, тэднийг эрүүл урт наслуулах, нийгмийн амьдралд идэвхтэй оролцуулах, амьдрах орчин нөхцөлийг сайжруулахад төр, иргэний нийгмийн хамтын ажиллагаа, хүчин чармайлтыг чиглүүлэхэд оршино.</p>
Үр нөлөө (үр нөлөөний шалгуур үзүүлэлт)	<p>1. Ахмад настан, түүний гэр бүлд үзүүлэх нөлөө:</p> <p>1.1. Монгол Улсын Үндсэн хууль болон холбогдох хуульд заасан хүний эрх, эрх чөлөөг эдлэх нийгмийн амьдралд идэвхтэй оролцох боломж бүрдэнэ.</p> <p>1.2. ахмад настны гэр бүлийн орчинд үзүүлэх нөлөөлөл сайжирна.</p> <p>1.3. Ахмад настны эрх ашгийн төлөө ажилладаг ТББ-ын үйл ажиллагаа, идэвх сайжирч, төрийн захиргааны төв болон бүх шатны байгууллага/яам, агентлаг/, орон нутгийн захиргааны байгууллагууд /аймаг, нийслэлийн ЗДТГ/, хувийн хэвшлийн хамтын ажиллагаанд зөрэг нөлөө үзүүлнэ.</p> <p>2. Эдийн засгийн хөгжил болон захиргааны үйл ажиллагаанд үзүүлэх нөлөө:</p> <p>2.1. Хөтөлбөр хэрэгжсэнээр “Монгол Улсын тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал 2030”-ийн үр дүнгийн дараах шалгуур үзүүлэлтүүд сайжрахад зөрэг нөлөө үзүүлнэ. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Хүний хөгжлийн үзүүлэлт - Дундаж наслалт - Ядуурлын түвшин - Орлогын тэгш бус байдлын үзүүлэлт - Ахмад зөвлөхийн үйлчилгээг өргөжүүлснээр эдийн засгийн бүх салбарт бүтээмж нэмэгдэж эдийн засгийн есөлтөд зөрэг нөлөө үзүүлнэ. <p>2.2. Хөтөлбөр хэрэгжсэнээр захиргааны үйл ажиллагаанд дараах нөлөөлөл үзүүлнэ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ахмад настанд үзүүлэх үйлчилгээний хүртээмж чанар сайжирч, бусад иргэдийн хүртэх нийгмийн суурь үйлчилгээнд зөрэг нөлөө үзүүлнэ - ахмад настны эрх хангагдана. <p>3. Хөтөлбөрийн зорилтууд хэрэгжсэнээр урт болон богино хугацаанд нийгмийн хөгжилд дараах нөлөө үзүүлнэ.</p> <p>1.1. Нийгэм ахмад, дунд, залуу үеэр хуваагдаж бие биез үгүйсгэх, зөрчилдөх хандлага багасч, харилцан хүндлэл хүлээн зөвшөөрөл бий болно.</p> <p>1.2. Ахмад настны нийгмийн хамгаалал, нийтийн тэзвэр, эрүүл мэнд, боловсролын үйлчилгээг хүртээмжтэй хүртэх боломж бүрдэж, тэгш бус байдал буурна.</p> <p>Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлснээр үзүүлэх үр нөлөөг дараах байдлаар тодорхойлсон байна:</p> <p>Хүмүүсийн амьдралын хэв маягт үзүүлэх нөлөөний талаар;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Аав ээж, ахмад настнаа асран ачийг нь хариулах уламжлалт ёс заншил бэхжинэ. - Ахмад настны талаарх олон нийтийн ойлголт, тэдэнд хандах хандлага өөрчлөгдөж, үл хүндлэх, үл ойшоох үзэл багасна.

	<p>Хүмүүсийн соёлд үзүүлэх нөлөөний талаар: (хамтын итгэл, зан үйл, үнэт зүйл, соёл гэх мэт);</p> <p>- Гэр булийн үнэт зүйл, түүний дотор эцэг, эх, үр хүүхдийн ачлал хүндлэлийн ач холбогдол дээшилнэ.</p> <p>Хот суурин газарт нийтийн ашиглалтын зам талбай, гарц, тээврийн хэрэгслийн өртөө, буудал, орон сууц зэрэг байгууламжийн тохь тух, дэд бүтэц сайжирснаар ахмад настан ХБИ, нийт иргэд ая тухтай, аюулгүй орчинд ажиллаж амьдрахад зерэг нөлөө үзүүлнэ.</p>
--	--

Хөтөлбөрийн зорилт 1: Ахмад настны аж байдлыг дээшлүүлж, ядуурлаас хамгаалах.

Үйл ажиллагааны чиглэл		<ul style="list-style-type: none"> Ахмад настны орлогын баталгааг сайжруулах. Ахмад настныг ядуурлаас хамгаалах. 							Хэрэгжүүлэх байгууллага	
№	Хөтөлбөрт туссан үйл ажиллагаа	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Зорилтот түвшин	Шалгуур үзүүлэлт				Хэрэгжүүлэх байгууллага		
				2020	2021	2022	2023	Хариуцах	Хамтрах	
Үйл ажиллагааны чиглэл		1. Ахмад настны орлогын баталгааг сайжруулах.								
5.1.1	Холбогдох хууль тогтоомж, бусад эрх зүйн актыг хэрэгжүүлэх хүрээнд ахмад настанд үзүүлэх нийгмийн халамжийн тусламж, үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэх	Нийгмийн халамжийн тусламж, үйлчилгээний хүртээмжийн судалгаа хийж, ергежүүлэх шаардлагатай тусламж, үйлчилгээг тодорхойлох	Судалгаа хийж, санал, зөвлөмж гарсан байна	Судалгаа хийсэн /эсэх	-	-	-	XHХСИ ¹	XXҮЕГ ²	
		Судалгааны зөвлөмжид үндэслэн ахмад настанд нэн шаардлагатай нийгмийн халамжийн тусламж, үйлчилгээний төрлийг нэмэгдүүлж, хамрах хүрээг ергежүүлэх	Нийгмийн халамжийн тусламж, үйлчилгээнд хамрагдсан ахмад настны хувь хэмжээ ёссэн байна	-	Өсөлт 5-аас доошгүй хувь	Өсөлт 10-аас доошгүй хувь	Өсөлт 20-иос доошгүй хувь	XXҮЕГ	XXҮЕГ-ын харьяа газар, хэлтэс	
5.1.2.	Ахмад настны орлогын баталгааг хангах, ядуурлаас хамгаалах үүднээс малчин, хувиараа болон албан бус хедэлмэр эрхлэгчдийг тэтгэврийн даатгалын ач холбогдыг сурталчлах, даатгальд хамруулах чиглэлээр сурталчилгаа, нөлөөллийн ажлыг НДЕГ-ын харьяа газар хэлтсээр дамжуулан тогтмол зохион байгуулах хэмжээг нэмэгдүүлэх	Малчин, хувиараа болон албан бус хедэлмэр эрхлэгчдэд тэтгэврийн даатгалын ач холбогдыг сурталчлах, даатгальд хамруулах чиглэлээр сурталчилгаа, нөлөөллийн ажлыг НДЕГ-ын харьяа газар хэлтсээр дамжуулан тогтмол зохион байгуулах	Малчин, хувиараа болон албан бус салбарт хедэлмэр эрхлэгчдийн тэтгэврийн даатгальд хамрагдалтын хувь хэмжээ ёссэн байна	Өсөлт 5-аас доошгүй хувь	Өсөлт 10-аас доошгүй хувь	Өсөлт 15-аас доошгүй хувь	Өсөлт 20-иос доошгүй хувь	НДЕГ ³	НДЕГ-ын харьяа Нийгмийн даатгалын газар, хэлтэс	

¹ Хедэлмэр, нийгмийн хамгааллын судалгааны институт

² Хедэлмэр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар

³ Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар

		Ахмад настны насан туршийн боловсролд хамрагдах үйл явцыг дэмжих, чадавхжуулах, сургалтад хамруулах замаар шинээр орлогын эх үүсвэр бүрдүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх	Ахмад настны эрэлт хэрэгцээнд суурилсан дахин чадавхжуулах сургалтын модуль боловсруулж, батлуулах	Дахин чадавхжуулах сургалтын модуль батлагдсан байна	Сургалтын модуль батлагдсан /эсэх	-	-	-	ХХҮЕГ, МАХХ ⁴	Насан туршийн боловсролын төв, Сургалтын байгууллага
5.1.3.			Дахин чадавхжуулах сургалтад хамрагдаж тэр чиглэлээрээ ажлын байр шинээр бий болгосон эсхүл бизнес эрхэлж байгаа ахмад настныг хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих чиглэлээр хэрэгжүүлж байгаа төсөл, хөтөлбөрт хамруулах замаар дэмжлэг үзүүлэх	Төсөл, хөтөлбөрт хамрагдсан ахмад настны тоо/хувь хэмжээ нэмэгдсэн байна	-	5-аас доошгүй хувь	5-аас доошгүй хувь	5-аас доошгүй хувь	Бүх шатны Засаг даргын Тамгын газар, ХХҮЕГ	ХХҮЕГ-ын харьяа газар, хэлтэс
5.1.4.		Малчдын хөдөлмерийн нөхцөл, амьдралын орчин, бусад хүчин зүйлсийг үндэслэн хөнгөлөлттэй нөхцөлөөр тэтгэвэр тогтоолгох эрхийг хадгалж, хамрагдалтыг нэмэгдүүлэх	Малчдад зориулж нөхцөлөөр тэтгэвэр чиглэлээр зөвлөгөө, мэдээлэл, сургалт, нөлөөллийн арга хэмжээнд орон нутагт тогтмол зохион байгуулах	40-өөс дээш насны малчдын сургалт, зөвлөгөө нөлөөллийн арга хэмжээнд хамрагдсан хувь хэмжээ нэмэгдсэн байна	20-иос доошгүй хувь	30-аас доошгүй хувь	40-өөс доошгүй хувь	50-иас доошгүй хувь	НДЕГ	Сумдын Засаг даргын Тамгын газар
5.1.5.		Тэтгэвэр барьцаалсан зээлийн хугацааг багасах, хүүг бууруулах замаар ахмад настны орлогыг хамгаалах	Банкуудтай тэтгэвэр барьцаалсан зээлийн хугацааг хязгаарлах, хүүг бууруулах хэлэлцээр хийх, хэрэгжилтийг хангах	Холбогдох шийдвэр батлагдсан байна	Шийдвэр батлагдсан /эсэх	Хэрэгжилт хангагдсан /эсэх	-	-	ХНХЯ ⁵ , НДЕГ	Монгол банк, Арилжааны банкууд
5.1.6.		Хувийн тэтгэврийн нэмэлт даатгалын тогтолцоог хөгжүүлэх, хууль эрх зүйн орчин бүрдүүлэх	Хувийн тэтгэврийн нэмэлт даатгалын хууль эрх зүйн орныг бий болгох хуулийн төслийг боловсруулж, УИХ-д өргөн барих.	Хувийн тэтгэврийн нэмэлт даатгалын хуулийн төслийг УИХ-д өргөн барьсан байна	Хуулийн төслийг боловсруулса /эсэх	Хуулийн төслийг УИХ-д өргөн барьсан/ эсэх	-	-	Ажлын хэсэг	ХНХЯ, НДЕГ
Үйл ажиллагааны чиглэл		2. Ахмад настныг ядуурлаас хамгаалах.								

⁴ Монголын ахмадын холбоо

⁵ Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам

5.1.7.	Ахмад настан олон эх үүсвэр бүхий тэтгэврийн орлоготой байх нөхцөлийг бурдүүлж, даатгуулагчийг олон жил хөдөлмөрлөж, тасралтгүй шимтгэл төлөхийг дэмжих	Даатгуулагчдад хувийн тэтгэврийн нэмэлт даатгал болон тогтвортой ажиллаж, тасралтгүй шимтгэл төлөхийн ач холбогдлыг сурталчлан таниулах нөлөөллийн арга хэмжээг тогтмол зохион байгуулах, тэдний хандлагыг өөрчлөх	Нөлөөллийн арга хэмжээнд хамрагдсан даатгуулагчдын хувь хэмжээ ессөн байна	10-аас доошгүй хувийг хамруулсан байх	Суурь түвшингээс 10-аас доошгүй хувь	Суурь түвшингээс 10-аас доошгүй хувь	Суурь түвшингээс 10-аас доошгүй хувь	НДЕГ	ХХҮЕГ, ЭМДЕГ
5.1.8.	Аж ахуйн нэгж, байгууллагыг "Ахмадын сан" байгуулан ажиллуулахыг дэмжих, сангийн үйл ажиллагааг бэхжүүлэх;	Байгууллага, аж ахуйн нэгжид "Ахмадын сан" байгуулах аяныг өрнүүлэх, ахмадын сан байгуулан ажиллуулах журмын хэрэгжилтийг хангах	"Ахмадын сан" байгуулсан аж ахуйн нэгж, байгууллагын тоог нэмэгдүүлсэн байна	20-иос доошгүй хувь	30-аас доошгүй хувь	40-өөс доошгүй хувь	40-өөс доошгүй хувь	МАхХ, салбар, нэгж	Байгууллага, аж ахуйн нэгж
5.1.9.	Хэвтрин, хөгжлийн бэрхшээлтэй, сэтгэцийн эмгэгтэй зэрэг зайлшгүй байнгын асаргаа шаардлагатай ахмад настны онцлог хэрэгцээ, шаардлагад нийцүүлэн тусгай дэмжлэг үзүүлэх	Асаргааны цогц тусламж, үйлчилгээний суурь судалгааг үе шаттай хийх Судалгаанд үндэслэн асаргааны төв байгуулах	Судалгаа хийж, тайлан зөвлөмж гарсан байна Асаргааны төв-3, жишиг төв-1 шинээр байгуулагдсан байна	Тайлан зөвлөмж гарсан /эсэх	Зөвлөмжийн хэрэгжилт хангагдсан /эсэх	-	-	ЭМЯ ⁶	ХНХЯ, Жайка ОУБ
			Жишиг төв байгуулсан /эсэх	Төв-1 байгуулсан /эсэх	Төв-1 байгуулсан /эсэх	Төв-1 байгуулсан /эсэх	Төв-1 байгуулсан /эсэх	ЭМЯ	ХНХЯ, Жайка ОУБ
5.1.10	Ахмад амьдралын чанарын судалгаа хийж, шинэ төрлийн дэмжлэг, туслалцаа, үйлчилгээ нэвтрүүлэх	Ахмад настны амьдралын чанарын судалгаа хийх Судалгааны тайлан, зөвлөмжид үндэслэн дэмжлэг, туслалцаа, үйлчилгээний хэлбэрийг төрөл шинээр нэвтрүүлэх	Судалгаа хийж, тайлан, зөвлөмж гарсан байна Шинэ төрлийн дэмжлэг, туслалцаа, үйлчилгээ нэвтрүүлэх шийдвэр батлагдсан байна	Холбогдох мэдээллийг цуглуулсан /эсэх	Тайлан зөвлөмж гарсан /эсэх	-	-	ХНХСИ	ХНХЯ, ЭМЯ
			Төрөл хэлбэрийг тодорхойлсон /эсэх	Нэвтрүүлсэн /эсэх	-	-	ХХҮЕГ	ХНХЯ, ЭМЯ, ЭМДЕГ ⁷ , НДЕГ	
5.1.11	Аймаг, нийслэл, сум,	Бие даан амьдрах	Бие даан	Зорилтот	5-аас дээш	5-аас дээш	5-аас дээш	Бүх	БХБЯ ⁸ ,

⁶ Эрүүл мэндийн яам

⁷ Эрүүл мэндийн даатгалын еренхий газар

⁸ Барилга хот байгуулалтын яам

	дүүргүүд ахмад настныг бие даасан орон байртай болгох, орон байрны нөхцелийг сайжруулах арга хэмжээг дотоод неец бололцронд тулгуурлан хэрэгжүүлэх, түрээсийн орон сууцны хөтөлбөрт хамруулах	хүсэлтэй, өөрийн орон байргүй ахмад настныг орон нутгийн дотоод неец боломжид тулгуурлан гэр, орон байраар хангах	амьдрах өөрийн орон байртай ахмад настны тоо/хувь нэмэгдсэн байна.	бүлгийн ахмадуудын судалгаа гаргасан /эсэх	хувь	хувь	хувь	шатны Засаг дарга	TOCK ⁹ NOCK ¹⁰
	Aхмад настнуудын орон байрны нөхцелийн сайжруулах арга хэмжээг орон нутгийн дотоод неец боломжид тулгуурлан хэрэгжүүлэх	Aхмад настнуудын орон байрны нөхцөл сайжирсан байна	Зорилтот бүлгийн ахмадуудын судалгаа гаргасан /эсэх	5-аас доошгүй хувь	5-аас доошгүй хувь	5-аас доошгүй хувь			
5.1.12	Ахмад настны амьжирааг дэмжих, ядуурлаас хамгаалах үйл ажиллагаанд хувийн хэвшлийн оролцоог нэмэгдүүлэх	Байгууллага, аж ахуйн нэгжүүдэд ажиллаж байсан болон ажиллаж байгаа ахмад настныхаа амьжирааг дэмжих санаачилгыг өрнүүлж, тэдний үйл ажиллагааг ахмадын холбоодоор дамжуулан олон нийтэд сурталчлан таниулах ажлыг зохион байгуулах	Санаачлагыг дэмжих энэ чиглэлээр арга хэмжээ хэрэгжүүлсэн аж ахуйн нэгж, байгууллагын тоо нэмэгдсэн байна	Ажил олгогчдын 10-аас доошгүй хувь арга хэмжээ зохион байгуулсан байх	Өсөлт суурь түвшингээс 10-аас доошгүй хувь	Өсөлт суурь түвшингээс 15-аас доошгүй хувь	Өсөлт суурь түвшингээс 20-иос доошгүй хувь	МАxХ	ХХҮЕГ, МАХХ-ны салбар нэгж

Хөтөлбөрийн зорилт 2: Ахмад настны эрүүл мэнд, эрүүл наскилтыг дэмжих, урт хугацааны тусlamж үйлчилгээний стратеги төлөвлөгөө боловсруулж хэрэгжүүлэх.

Үйл ажиллагааны чиглэл		• Эрүүл наскилт, ахмад настны эрүүл мэндийг дэмжих. • Ахмад настанд үзүүлэх урт хугацааны тусlamж үйлчилгээний стратеги төлөвлөгөө боловсруулж, хэрэгжүүлэх. • Ахмад настанд үзүүлэх тусlamж, үйлчилгээг өргөжүүлэх.							Хэрэгжүүлэх байгууллага	
№	Хөтөлбөрт туссан үйл ажиллагаа	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Зорилтот түвшин	Шалгуур үзүүлэлт				Хариуцах	Хамтрах	
				2020	2021	2022	2023			
Үйл ажиллагааны чиглэл		3. Эрүүл наскилт, ахмад настны эрүүл мэндийг дэмжих.								
5.2.1.	Эрүүл наскилт, ахмад настны эрүүл мэндийг дэмжихтэй холбогдуулан хууль эрх зүйн орчны үнэлгээ хийх, холбогдох хууль тогтоомж, бусад эрх зүйн актыг	Эрүүл наскилт, ахмад настны эрүүл мэндийг дэмжих хууль эрх зүйн орчинд үнэлгээ хийх	Үнэлгээ хийж, санал зөвлөмж гарсан байна	Үнэлгээ хийсэн/эсэх	-	-	-	ЭМЯ	XНХЯ	
		Үнэлгээний зөвлөмжид тулгуурлан эрүүл мэндийн тухай хуульд нэмэлт,	Хуулийн төсөл, үзэл баримтлалыг батлуулсан	Хуулийн үзэл баримтлалыг батлуулсан /эсэх	Хууль батлагдсан	-	-		XНХЯ, XЗДХЯ ¹¹	

⁹ Төрийн орон сууцны корпораци

¹⁰ Нийслэлийн орон сууцны корпораци

¹¹ Хууль зүй дотоод хэргийн яам

	боловсронгуй болгох арга хэмжээ авах	өөрчлөлт оруулах	боловсруулж, батлуулсан байна	/эсэх					
5.2.2.	Монгол хүний насжилт, ахмад настны эрүүл мэндийн талаарх эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлыг өргөжүүлж, мэдээллийн нэгдсэн сан бий болгох	Насжилт, ахмад настны эрүүл мэнд, чадамжийн чиглэлээрх судалгаа, эрдэм шинжилгээний бүтээлийн нэгдсэн сан үүсгэх, хэрэглээг дэмжих	Нэгдсэн сан үүсгэх, хэрэглээг дэмжих арга хэмжээг зохион байгуулсан байна	-	Сан хөмрөг үүсгэсэн /эсэх	Нэгдсэн сан	-	XHХСИ	ЭМЯ, ХХХЯ, ГҮТ ¹² , НЭМҮТ ¹³ , ХХҮЕГ
5.2.3.	Ахмад настанд зонхилон тохиолддог өвчний үед зайлшгүй хэрэглэх эмийн нэр төрөл, чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлэх	Ахмад настны эмийн болон эрүүл мэндийн нэмэлт бүтээгдэхүүний буруу хэрэглээг бууруулах, зохистой зөв хэрэглээг төлөвшүүлэх нэлөөллийн арга хэмжээг зохион байгуулах	Нэлөөллийн арга хэмжээнд хамрагдсан ахмад настны хувь хэмжээ өссөн байна	20-иос доошгүй хувь	30-аас доошгүй хувь	40-өөс доошгүй хувь	50-иас доошгүй хувь	ЭМДЕГ	ЭМЯ, Эрүүл мэндийн байгууллагууд
		Ахмад настанд зонхилон тохиолддог өвчний үед зайлшгүй хэрэглэх эмийн судалгааг шинэчлэн хийж шаардлагатай эмийн үнэ, чанар, нэр төрлийг тодорхойлох, хөнгөлөлттэй эмийн жагсаалтад нэмж оруулах, хүртээмжийг нэмэгдүүлэх	Хөнгөлөлттэй эмийн жагсаалтыг шинэчлэн баталж, эмийн төрөл, чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлсэн байна	Судалгаа хийсэн/эсэх	Жагсаалтыг шинэчлэн баталсан /эсэх	-	-		ЭМЯ
5.2.4.	Ахмад настныг жил бүр урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамруулах, шаардлагатай ахмадуудыг эмчилгээ, сувилгаанд хамруулах ажлыг эрүүл мэндийн төвеөр дамжуулан хэрэгжүүлэх, ахмад настанд гэрээр үзүүлэх үйлчилгээний хүртээмжийг өргөжүүлэх,	Сум, өрхийн эрүүл мэндийн төвүүд ахмад настнуудыг танин мэдэхүйн чадварын бууралт, сэтгээцийн өөрчлөлт, шаардлагатай эмчилгээ, сувилгааг үзүүлсэн байна	Урьдчилан сэргийлэх үзлэг, оношилгоог тогтмол зохион байгуулж, тэдэнд шаардлагатай эмчилгээ, сувилгааг үзүүлсэн байна	2-оос доошгүй удаа	2-оос доошгүй удаа	2-оос доошгүй удаа	2-оос доошгүй удаа	ЭМЯ	ГҮТ, НЭМҮТ, СЭМҮТ ¹⁴ , Эрүүл мэндийн байгууллагууд
		Сум, өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдийн ахмад настны гэрээр очиж үзүүлэх	Ахмад настны гэрт очиж үзүүлсэн	Суурь түвшингээс 10-аас	Суурь түвшингээс 15-аас	Суурь түвшингээс 15-аас	Суурь түвшингээс 15-аас		

¹² Геронтологийн үндэсний төв

¹³ Нийгмийн эрүүл мэндийн үндэсний төв

¹⁴ Сэтгээцийн эрүүл мэндийн үндэсний төв

	чанарыг сайжруулах	тусламж өргөжүүлэх	үйлчилгээг	эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний хувь хэмжээ ессэн байна	доошгүй хувь	доошгүй хувь	доошгүй хувь	доошгүй хувь		
5.2.5.	Хэвтрийн өвчтэй, хөгжлийн бэрхшээлтэй ахмадуудын судалгааг жил бүр нарийвчлан гаргаж, хяналтад авах, гэрээр эмчилгээ, үйлчилгээ үзүүлэх	Сум, өрхийн эрүүл мэндийн төв хэвтрийн өвчтэй, байнгын асаргаа шаардлагатай ахмадуудын судалгаа гаргаж, үйлчилгээ, зөвлөгөөний чанар хүртээмжийг нэмэгдүүлэх үзүүлэх	Байнгын асаргаа шаардлагатай ахмадуудын судалгаа гаргаж, үйлчилгээ тогтмол хугацаанд үзүүлж хэвшсэн байна	Сард 2-оос доошгүй удаа	Сард 2-оос доошгүй удаа	Сард 2-оос доошгүй удаа	Сард 2-оос доошгүй удаа		ЭМЯ	ЭМХТ ¹⁵ , Эрүүл мэндийн байгуул лагууд
Үйл ажиллагааны чиглэл										4. Ахмад настанд үзүүлэх урт хугацааны тусламж үйлчилгээний стратеги төлөвлөгөө боловсруулж, хэрэгжүүлэх.
5.2.6	Ахмад настны эрэлт, хэрэгцээнд сууринсан урт хугацааны олон талт тусламж үйлчилгээг өргөжүүлж хөгжүүлэх, дэвшилтэд технологи, сайн туршлагыг нэвтрүүлэх, хүртээмжийг нэмэгдүүлэх	Ахмад настанд үзүүлэх урт хугацааны тусламж үйлчилгээний стратеги төлөвлөгөөг батлуулж, хэрэгжилтийг зохион байгуулах	Төлөвлөгөө батлагдаж, хэрэгжксэн байна	Төлөвлөгөө батлагдсан /эсэх	Хэрэгжилт хангагдсан байх	-	-	-	ХНХЯ, ЭМЯ	ХХҮЕГ, ЭМДЕГ
5.2.7	Урт хугацаанд үзүүлэх тусламж үйлчилгээний нэр төрлийг нэмэгдүүлж, чанар стандартыг боловсронгуй болгох, хяналт үнэлгээг сайжруулах	Олон улсын стандарт, чиг хандлагад нийцсэн, үндэсний онцлогт тохирсон асрамж, асаргаа, сувилгаа, өдөр өнжүүлэх, өдрийн үйлчилгээний стандартыг бий болгох	Стандарт батлагдсан байна	-	Төсөл боловсруулсан /эсэх	Стандарт батлагдсан /эсэх	-	-	ХНХЯ, ЭМЯ	ХХҮЕГ, ЭМДЕГ, НДЕГ
5.2.8	Гэрээр болон олон нийтийн оролцоонд	Асаргаа, сувилгаа үзүүлэгчдийг санхүүгийн	Судалгааны тайлан	-	Судалгааны тайлан,	Хэрэгжүүлэх шийдвэр	Хэрэгжилт хангагдсан	ХХҮЕГ, ХНХСИ	ХНХЯ, ЭМЯ,	

¹⁵ Эрүүл мэндийн хөгжлийн төв

	түшиглэсэн урт хугацааны тусlamж үйлчилгээ үзүүлэгчдийн хөдөлмөрийн үнэлэмж, нийгмийн хамгааллын асуудлыг судалж шийдвэрлэх	болон бусад төрлийн тусlamж, дэмжлэг үйлчилгээнд хамрагдах нөхцөл боломжийг судалж, хэрэгжүүлэх	зөвлөмжид туссан арга хэмжээг хэрэгжүүлэх шийдвэр батлагдсан байна		зөвлөмж гарсан /эсэх	батлагдсан /эсэх	/эсэх		ЭМДЕГ
5.2.9	Ахмад настанд тусlamж, үйлчилгээ үзүүлэгчдийн чадавхийг нэмэгдүүлэх, асаргаа, сувилгааны чиглэлээр сургалтад хамруулах, мэргшүүлэх, тэдэнд зориулсан зөвлөгөө, дэмжлэг туслалцааг өргөжүүлэх	Асаргаа сувилгааны чиглэлээр чадавхжуулах сургалт, сурталчилгааг асаргаа үзүүлэгчид, ахмад настнууд, сайн дурынханд тохирсон арга хэлбэрээр тогтмол зохион байгуулах, дадлагажуулах	Сургалтад хамрагдаж, мэргшсэн асаргаа үзүүлэгчдийн тоо/хувь ессэн байна	Сургалт 4 удаа	Сургалт 4 удаа	Сургалт 4 удаа	Сургалт 4 удаа	ЭМЯ, ГҮТ	ЭМХТ, ХХҮЕГ
5.2.10	Урт хугацааны тусlamж үйлчилгээний санхүүжилтийн тогтвортой эх үүсвэр бүрдүүлэх, асаргааны даатгалын эрх зүйн орчин бий болгох	Ахмад настанд үзүүлэх УХҮТ-ний санхүүжилтийн тогтвортой эх үүсвэрийг бүрдүүлэх эрх зүйн орчин бий болгох хүрээнд асаргааны даатгалын хуулийн төслийг боловсруулж, УИХ-д өргөн мэдүүлэх	Асаргааны даатгалын хуулийн төслийг УИХ-д өргөн мэдүүлсэн байна	-	Судалгаа шинжилгээ хийсэн /эсэх	Үзэл баримтлал, хуулийн төслөл боловсруулсан /эсэх	Төслийг УИХ-д өргөн мэдүүлсэн /эсэх	ЭМЯ, ХНХЯ	ЭМДЕГ, НДЕГ, МАХХ
5.2.11	Түншлэл, хамтын ажиллагаа, олон нийтийн оролцоонд түшиглэн өнөөгийн тогтолцоог боловсронгуй болгох замаар ахмад настанд үзүүлэх тусlamж үйлчилгээний сүлжээ бий болгох	Ахмад настанд үзүүлэх тусlamж үйлчилгээний салбар дундын уялдааг хангасан нэгдсэн сүлжээ бий болгох	Салбар хоорондын уялдааг хангасан нэгдсэн сүлжээ бий болсон байна	-	Сүлжээ байгуулах шийдвэр батлагдсан /эсэх	Шийдвэр хэрэгжсэн /эсэх	-	ХХҮЕГ	ХНХЯ, ЭМЯ, НДЕГ, ЭМДЕГ, ГҮТ
Үйл ажиллагааны чиглэл		5. Ахмад настанд үзүүлэх тусlamж, үйлчилгээг өргөжүүлэх.							
5.2.12	Холбогдох хууль тогтоомж, бусад эрхийн актыг хэрэгжүүлэх хүрээнд төрөлжсэн асрамжийн үйлчилгээний шинэчлэлийн хетэлбэр, ахмад настанд үзүүлэх тусlamж, үйлчилгээний чанарыг сайжруулж, сайжруулж, хуртээмжийг	"Ахмад настны төрөлжсэн асрамжийн үйлчилгээний шинэчлэлийн хетэлбэр"-ийг баталж, хэрэгжүүлэх замаар асрамжийн төвд асуулагчдад үзүүлэх тусlamж үйлчилгээний чанарыг сайжруулж, сайжруулж, хуртээмжийг нэмэгдүүлэх	"Ахмад настны төрөлжсэн асрамжийн үйлчилгээний шинэчлэлийн хетэлбэр" батлагдаж хэрэгжсэн байна	Хетэлбэр батлагдсан /эсэх	Хетэлбөрийн хэрэгжилт хангагдсан /эсэх	-	-	ХНХЯ	ХХҮЕГ

	нэмэгдүүлэх								
5.2.13	Ахмад настанд тусlamж үйлчилгээ үзүүлэх байгууллагуудын нэр, төрлийг олшруулж, бүтэц зохион байгуулалт, үйл ажиллагааг боловсронгуй болгох	Ахмад настнуудад эрүүл мэндийн тусlamж үйлчилгээ үзүүлдэг байгууллагуудын чанар хүртээмжид үнэлгээ хийж, үнэлгэнд үндэслэн тэдний үйл ажиллагааг өргөжүүлж, шинэ төрлийн үйлчилгээ, технологийг үе шаттай нэвтрүүлэх	Үнэлгээ хийж, санал зөвлөмжид тулгуурлан шинэ төрлийн үйлчилгээ, технологийг нэвтрүүлсэн байна	Үнэлгээ хийсэн/эсэх	Үйлчилгээ, технологи нэвтрүүлсэн /эсэх	-	-	ЭМЯ, ГҮТ	Эрүүл мэндийн байгуулла гууд
5.2.14	Ахмадуудыг нас, бие бялдрын онцлогт тохирсон сургалт, чийрэгжүүлэлт, дасгал хөдөлгөөнд хамруулах	Ахмад настнуудын нас, бие бялдрын онцлогт тохирсон явган аялал, ууланд алхалт зэрэг нэгдсэн арга хэмжээ тогтмол зохион байгуулах замаар чийрэгжүүлэлт, дасгал хөдөлгөөнд тэдний хамруулах, оролцоог хангах	Арга хэмжээг тогтмол зохион байгуулсан байна	2 удаа	2 удаа	2 удаа	2 удаа	Бүх шатны Засаг даргын тамгын газар	МАХХ-ны салбар, нэгж
Хөтөлбөрийн зорилт 3: Ахмад настны чадамжийг дэмжих.									
Үйл ажиллагааны чиглэл		<ul style="list-style-type: none"> • Ахмад настны хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих, хөдөлмөрлөх эрхийг хамгаалах • Шийдвэр гаргах үйл явцад ахмад настны оролцоог хангах • Ахмад настныг нийгмийн амьдралд идэвхтэй оролцуулах 							
№	Хөтөлбөрт туссан үйл ажиллагаа	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Зорилтот түвшин	Шалгуур үзүүлэлт				Хэрэгжүүлэх байгууллага	
				2020	2021	2022	2023	Хариуцах	Хамтракх
Үйл ажиллагааны чиглэл		<ul style="list-style-type: none"> • Ахмад настны хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих, хөдөлмөрлөх эрхийг хамгаалах 							
5.3.1	Холбогдох хууль тогтоомж, эрхийн актыг хэрэгжүүлэх хүрээнд ахмад настны хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих үйл ажиллагааны хүртээмж, чанарыг нэмэгдүүлэх	“Ахмад мэргэжилтний зөвлөх үйлчилгээг хөгжүүлэх хөтөлбөр”-ийг боловсронгуй болгох хамрах хүрээг өргөжүүлнэ	Хөтөлбөрт хамрагдсан ахмад настны тоо/хувь өссөн байна	Хамрагдалт 0.5-аас дээш хувь	Хамрагдалт 0.8-иас дээш хувь	Хамрагдалт 1.2-оос дээш хувь	Хамрагдалт 1.5-аас дээш хувь	ХЭҮЗ ¹⁶ , ХХҮЕГ	ХХҮЕГ-ын харьяа газар, хэлтэс

¹⁶ Хөдөлмөр эрхлэлтийн үндэсний зөвлөл

5.3.2	Ахмад настны хөдөлмөрийн хүрээнд ялгаварлалт, мөлжлэгт өртөж байгаа эсэхэд хөндлөнгийн хяналт шинжилгээ, үнэлгээг хийж, холбогдох хууль тогтоомжид нэмэлт өөрчлөлт оруулах, хөдөлмөрийн ялгаварлалт, мөлжлэгэес урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах чиглэлээр ажил олгоч, үйлдвэрчний звлэл болон хөдөлмөрийн байцаагчын чадавхийг бэхжүүлэх	Ахмад настны хөдөлмөрийн харилцаанд дахь нөхцөл байдалд хөндлөнгийн үнэлгээ хийлгэж, үнэлгээний дүн, зөвлөмжид үндэслэн шаардлагатай арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх	Үнэлгээ хийж, дүгнэлт, зөвлөмжид туссан арга хэмжээг хэрэгжүүлсэн байна	-	Үнэлгээ хийсэн /эсэх	Дүгнэлт, зөвлөмж хэрэгжсэн /эсэх	-	ХАБЭМТ ¹⁷	ХХҮЕГ, ХНХСИ, Судалгааны байгууллага	
5.3.3	Ахмад настны бүтээмж, мэргэшлийн ур чадварыг үнэлэх, тэдний дунд ажил, мэргэжлийн уралдаан зохион байгуулах, мэргэшил, ур чадварыг запууст эзэмшүүлэх зэргээр ахмад настны хөдөлмөрийн бүтээмж, чадамжийн талаарх нийгмийн ойлголтыг нелөөлөх	Ахмад настнуудын дунд ажил мэргэжил, ур чадварын тэмцээнийг салбар, мэргэжлийн ангиллаар зохион байгуулах, тэдний ур чадварыг запууст эзэмшүүлэх арга хэмжээг жил бүр зохион байгуулах	Сургалт, нелөөллийн арга хэмжээний тоо, давтамжийг тогтмол нэмэгдүүлсэн байна	10 удаа	15 удаа	25 удаа	30 удаа	МАxX	МАxX-ны салбар нэгж	
5.3.4	Гэр бүлийн өвчтэй гишүүнийг асрах, ач зээгээ өсгөн хүмүүжүүлэх зэрэг ахмад настны эрхэлж байгаа хөлсгүй хөдөлмөрийг үнэлэмжтэй	Гэр бүлийнхээ байнгын асаргаа шаардлагатай гишүүн болон ахмад настныг асрах, ач зээгээ өсгөн хүмүүжүүлэх зэрэг ахмад настны эрхэлж	Нэгдсэн арга хэмжээг тогтмол зохион байгуулсан байна	1 удаа	1 удаа	1 удаа	1 удаа	МАxX	МАxX-ны салбар нэгж	

¹⁷ Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн төв

¹⁸ Сангийн яам

	болгох чиглэлээр судалгаа хийх, санал боловсруулах	байгаа хөлсгүй хөдөлмөрийг үнэлэмжтэй болгох чиглэлээр судалгаа хийж, санал боловсруулж танилцуулах									
Үйл ажиллагааны чиглэл		• Шийдвэр гаргах үйл явцад ахмад настны оролцоог хангах									
5.3.5	Төрийн захиргааны төв байгууллага бүр өөрийн салбарын хэмжээнд зөвлөх мэргэжилтийн ажиллах мэргэжлийн өндөр мэдлэг, ур чадвартай ахмад настны бүртгэл, мэдээллийн санг бүрдүүлж, тэднийг мэргэжил, мэргэшлийн чиглэлээр шийдвэр гаргах, хэрэгжүүлэхэд оролцуулах, салбарын албан хаагчдыг чадавхжуулахад зөвлөх, сургагч багшаар ажиллуулах	Төрийн захиргааны төв байгууллага бүр тухайн салбartaа зөвлөх, сургагч багшаар ажиллах хүсэлтэй ахмад мэргэжилтийн бүртгэл мэдээллийн сан бүрдүүлж, тогтмол шинэчилж байх	Мэдээллийн сан бүрдүүлж, тогтмол шинэчилсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын тоо, хувь тогтмол ессэн байна.	30-аас дээш хувь	50-иас дээш хувь	70-аас дээш хувь	100 хувь	Яам, агентлаг	Яам, агентлагийн дэргэдэх ахмадын хороод		
	Салбарын ахмад настнуудын дунд уулзалт, зөвлөгөөн, хэлэлцүүлэг зохион байгуулах, албан хаагчдыг чадавхжуулахад тэднийг зөвлөх, сургагч багшаар ажиллуулах	Мэдээллийн санд бүртгэлтэй ахмад зөвлөхүүдийн арга хэмжээнд хамрагдсан тоо/хувь тогтмол нэмэгдсэн байна	10-аас доошгүй хувь	15-аас доошгүй хувь	20-иос доошгүй хувь	30-аас доошгүй хувь					
5.3.6	Төрийн захиргааны төв байгууллага бүр төрийн бодлого, хууль тогтоомжийн тесэл боловсруулах, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах, хянах ажиллагаанд ахмад зөвлөхүүдийг мэргэжлийн чиглэлээр оролцуулах, бүтээн байгуулалтын тесэл, хөтөлбөрүүдтэй ахмад зөвлөхүүдийг танилцуулах, тэдний санал зөвлөмжийг үйл ажиллагаандаа тусгах	Тухайн салбарт шинээр боловсруулж байгаа бодлого, хөтөлбөр, хууль тогтоомжийн төслийн хэлэлцүүлэг, уулзалтад ахмад зөвлөхүүдийг урьж оролцуулах, тэдний саналыг тусгах	Ирцийн 5-аас доошгүй хувь	Ирцийн 5-аас доошгүй хувь	Ирцийн 5-аас доошгүй хувь	Ирцийн 5-аас доошгүй хувь	Яам, агентлаг	Яам, агентлагийн дэргэдэх ахмадын хороод			
	Тухайн салбарын бүтээн байгуулалтын тесэл, хөтөлбөрийг ахмад мэргэжилтийн танилцуулах арга хэмжээ жилд нэг удаа зохион байгуулж, тэдний санал, зөвлөмжийг тусгах	Зөвлөх, ахмад мэргэжилтийн ирц, оролцоог хангасан байна	60-аас доошгүй хувь	60-аас доошгүй хувь	60-аас доошгүй хувь	60-аас доошгүй хувь	Яам, агентлаг				
5.3.7	Төрийн захиргааны төв байгууллага бүр салбарын ахмад ажилтийн зөвлөлдөх уулзалт, хэлэлцүүлэг, онол-	Тухайн салбарын төрийн захиргааны төв байгууллага нь салбарын ахмад ажилтийн зөвлөлдөх уулзалт,	Тухайн салбарын зөвлөх, ахмад мэргэжилтийн ирц, оролцоог	60-аас доошгүй хувь	60-аас доошгүй хувь	60-аас доошгүй хувь	60-аас доошгүй хувь	Яам, агентлаг	Яамдын дэргэдэх ахмадын хороод		

	практикийн бага хурал зохион байгуулах замаар ахмад болон залуу үеийн залгамж холбоог хангах	хэлэлцүүлэг, онол-практикийн бага хурлыг жил бүр зохион байгуулах	хангасан байна						
	Үйл ажиллагааны чиглэл								
5.3.8.	Нутгийн захиргааны байгууллага нь ахмад настны дунд биеийн тамир, спорт, соёл, урлагийн арга хэмжээ зохион байгуулах төлөвлөгөө, шаардагдах хөрөнгийг жил бүр баталж төсөвт тусган хэрэгжилтийг зохион байгуулах	Нутгийн захиргааны байгууллага жил бүр ахмад настны дунд биеийн тамир, спорт, соёл урлагийн арга хэмжээ, уралдаан тэмцээн зохион байгуулах жилийн төлөвлөгөөг баталж, санхүүжилтийг шийдвэрлэн хэрэгжилтийг хангаж ажилласан байх	Спорт, соёл урлагийн арга хэмжээ, уралдаан тэмцээн зохион байгуулсан тоог нэмэгдүүлж, оролцоог хангасан байна	Төлөвлөгөө баталж, хэрэгжилтийг хангасан /эсэх	Бүх шатны Засаг даргын Тамгын газар,	Ахмадын хороод Боловсрол, соёл, спортын байгууллаг ууд			
5.3.9.	Ахмад настны спортын баг, соёл, урлагийн хамтлаг, сонирхлын бүлэг, клуб байгуулах санаачилгыг дэмжих, арга хэмжээ зохион байгуулахад заал, ерөө тасалгааг үнэ төлбөргүй ашиглуулах	Ахмад настнуудын спортын баг, соёл урлагийн хамтлаг, сонирхлын бүлэг, клуб байгуулах санаачилгыг дэмжих, арга хэмжээ зохион байгуулахад заал, ерөө тасалгааг үнэ төлбөргүй ашиглуулах	Ахмадуудын хамтлаг, баг, клубын тоог нэмэгдүүлсэн байна	2-оос доошгүй хамтлаг, баг, клуб	Бүх шатны Засаг даргын Тамгын газар, MAxH	Спорт, соёл, урлагийн байгууллаг агууд, Ахмадын хороод			
5.3.10	Ахмад настанд зориулан чөлөөт цагийн танхим, өргөө, мэдээллийн төв байгуулж, мэдээллийг амаар, бичгээр, цахимаар, дуут болон дүрс бичлэг зэрэг олон хэлбэрээр авах боломжийг өргөжүүлэх	Ахмадын ордон, өргөө, танхимиын үйл ажиллагааг түшиглэн мэдээллийн төв ажиллуулах, зөвлөгөө, мэдээллийн чанар хүртээмжийг нэмэгдүүлэх	Зөвлөгөө, мэдээлэлд хамрагдсан ахмад настнуудын тоо/хувь хэмжээг жил бүр нэмэгдүүлсэн байна	45-аас дээш хувь	50-иас дээш хувь	50-иас дээш хувь	55-аас дээш хувь	Бүх шатны Засаг даргын Тамгын газар	MAxH, түүний салбар, нэгж
5.3.11	Чөлөөт цагийн танхим, мэдээллийн төв, албан бус зайлшгүй хэрэгцээт сургалтуудыг тэдний хэрэгцээнд нийцүүлэн зохион байгуулах	Ахмад настны эрэлт хэрэгцээ, хүсэлтэд тулгуурлан тэдний хөгжлийг дэмжих төрөл бүрийн сургалтыг мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлэх	Сургалтад хамрагдах хүсэлт гаргасан ахмад настнуудын хамрагдсан хувь хэмжээг тогтмол нэмэгдүүлнэ.	-	50-иас доошгүй хувь	60-аас доошгүй хувь	80-аас доошгүй хувь	Бүх шатны Засаг даргын Тамгын газар	Насан туршийн боловсролын төв, Ахмадын байгууллаг ууд
5.3.12	Ахмад настан, түүний гэр бүлийн гишүүдэд сэтгэл зүй, хууль эрх зүй, хөдөлмөр, нийгмийн хамгаалал, эрүүл мэндийн	Аймаг, нийслэл бүр ахмад настан, түүний гэр бүлийн гишүүдэд өгөх зөвлөгөө, мэдээллийн төрөл хэлбэрийг өргөжүүлж,	Нэгдсэн өдөрлөг, арга хэмжээг тогтсон хугацаанд тогтмол зохион	2-оос доошгүй удаа	2-оос доошгүй удаа	2-оос доошгүй удаа	2-оос доошгүй удаа	Бүх шатны Засаг даргын Тамгын	Холбогдох байгуулагууд

	зэрэг шаардлагатай зөвлөгөө мэдээлэл өгөх арга хэмжээг зохион байгуулах	тэднийг мэдээлэл, зөвлөгөөгөөр хангах нэгдсэн өдөрлөг арга хэмжээг тогтмол зохион байгуулах	байгуулж хэвшсэн байна						газар	
--	---	---	------------------------	--	--	--	--	--	-------	--

Хөтөлбөрийн зорилт 4: Ахмад настны амьдрах орчин нөхцөлийг сайжруулах.

Үйл ажиллагааны чиглэл		• Эцэг эх, үр хүүхдийн ачлал ивээлийн уламжлалт харилцааг бэхжүүлэх • Ахмад, дунд, залуу үеийн залгамж харилцаа, харилцан хүндлэл, хүлээн зөвшөөрлийг бэхжүүлэх • Тэтгэвэрт гарахад бэлтгэх • Орон сууц, нийтийн зориулалттай барилга, байгууламжийн хүртээмж, нөхцөлийг сайжруулах.									
№	Хөтөлбөрт туссан үйл ажиллагаа	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Зорилтот түвшин	Шалгуур үзүүлэлт				Хэрэгжүүлэх байгууллага			
				2020	2021	2022	2023	Хариуцах	Хамтрах		
Үйл ажиллагааны чиглэл		• Эцэг эх, үр хүүхдийн ачлал ивээлийн уламжлалт харилцааг бэхжүүлэх									
5.4.1	Эцэг эх, ахмадаа хүндлэх, асран хамгаалах соёл, хүмүүжил, уламжлалт ёс заншлыг хүүхэд залуучуудад эзэмшигүүлэхэд туслах гарын авлага, аудио болон видео хичээл, материал бэлтгэх, хүртээмжийг нэмэгдүүлэх	Эцэг эх, үр хүүхдийн ачлал, харилцан уялдаа холбоо, уламжлалт ёс заншлыг өвлүүлэх талаар гарын авлага, сургамжит өгүүллэг бэлтгэж, аудио, видео хэлбэрт хөрвүүлэх, хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэл, нийгмийн цахим сүлжээгээр түгзэх	Контент бүтээж, цахим сүлжээгээр түгээсэн байна	5-аас цөөнгүй контент	5-аас цөөнгүй контент	5-аас цөөнгүй контент	5-аас цөөнгүй контент	ГБХЗХГ ¹⁹	Хэвлэл, мэдээллийн хэрэгсэл, цахим хуудаснууд		
5.4.2	Эцэг, эх, ахмад настантай хамт амьдарч, асарч тэтгэж байгаа гэр бүлд дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх асуудлыг судлан бодлогоор дэлхийн мжих	Бие даан амьдрах чадваргүй ахмад настан, аав, ээж, өвөө, эмээгээс асран халамжилж хамт амьдарч байгаа гэр бүлд дэмжлэг туслалцаа үзүүлэх чиглэлээр судалгаа хийх	Судалгаа хийж, дэмжлэг, туслалцааны хэрэгцээг тодорхойлсон зөвлөмж гарсан байна	-	Судалгаа хийж, тайлан зөвлөмж гарсан /эсэх	Зөвлөмжийг хэрэгжүүлсэн /эсэх	-	ХНХСИ	ХНХЯ, ХХҮЕГ		
		Эцэг, эх, ахмад настантай хамт амьдарч, асарч тэтгэж байгаа гэр бүлд дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх асуудлыг судлан бодлогоор дэлхийн мжих	Зөвлөмжид туссан дэмжлэг, туслалцааг үзүүлэх холбогдох шийдвэр батлагдсан байна	-	-	Шийдвэр батлагдсан /эсэх	Шийдвэрийн хэрэгжилт хангагдсан /эсэх	ГБХЗХГ, ХХҮЕГ	ХНХЯ, ЭМЯ,		

¹⁹ Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газар

5.4.3	Гэр бүлийн гишүүдэд өгөх зөвлөгөө, мэдээллийг өргөжүүлэх	Гэр бүлийн гишүүдэд зөвлөгөө, мэдээлэл өгөх үйлчилгээний хүртээмж, чанарыг сайжруулах ажлыг хөгжлийн төв, хэвлэл мэдээллийн бүх төрлийн хэрэгслээр дамжуулан хүргэх, цахим болон дэвшилтэд технологийг ашиглах	Гэр бүлийн зөвлөгөө, мэдээлэлд хамрагдсан хүний тоо/хувь хэмжээг нэмэгдүүлсэн байна	Өсөлт 10-аас доошгүй хувь	Өсөлт 15-аас доошгүй хувь	Өсөлт 20-иос доошгүй хувь	Өсөлт 25-аас доошгүй хувь	ГБХЗХГ	МУОНРТ ²⁰ , Хэвлэл, мэдээллийн байгууллагууд
5.4.4	Угийн бичиг хөтлөх, ургийн баяр зохион байгуулахыг дэмжиж удам дамжин орон нутагтаа нэр хүндтэй гэр бүлүүдийг жишээ болгон сурталчлах, алдаршуулах	Угийн баяр, угийн бичгийн ач холбогдлыг сурталчлан таниулах, орон нутагтаа нэр хүндтэй гэр бүлийн ажил амьдралыг үлгэр жишээ болгон сурталчлан алдаршуулах, нэвтрүүлэг хийж олон нийтэд түгээх	Баримтат кино, нэвтрүүлэг хийж, түгээсэн байна	Нэвтрүүлэг, баримтат кино	Нэвтрүүлэг, баримтат кино	Нэвтрүүлэг, баримтат кино	Нэвтрүүлэг, баримтат кино	ГБХЗХГ,	МУОНРТ, Хэвлэл, мэдээллийн байгууллагууд
Үйл ажиллагааны чиглэл									
5.4.5	Ахмад настныг хүндлэх, дэмжиж туслах эцэг эхээ асран тэтгэх үр хүүхдийн үүрэг хариуцлагыг хүүхдэд бага наснаас нь ойлгуулах ажлыг боловсролын салбаргаар дамжуулан зохион байгуулах	Аав эзжээ хайрлах, ахмад настныг хүндлэх дадал, соёлыг эзэмшигүүлэх зан үлийг бага сургуулийн болон цэцэрлэгийн хүүхдэд сургалтын хөтөлбөрөөр дамжуулан олгох, энэ чиглэлийн нөлөөллийн арга хэмжээг тогтмол зохион байгуулах	Бага сургууль, цэцэрлэг бүр тухайн жилийн сургалтын төлөвлөгөөнд арга хэмжээ тусгаж, хэрэгжүүлсэн байна	2-оос дээш арга хэмжээ	2-оос дээш арга хэмжээ	2-оос дээш арга хэмжээ	2-оос дээш арга хэмжээ	БСШУСЯ ²¹	Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулиуд
5.4.6	Коллеж их, дээд сургуулийн хүмүүнлэгийн ухааны хичээлийн агуулгад насхилтын асуудлыг тусгах	Коллеж, их, дээд сургуулийн хүмүүнлэгийн ухааны хичээлийн агуулгад насхилтын асуудлыг тусгаж хэрэгжүүлэх	Сургалтын хөтөлбөр, агуулгад насхилтын асуудлыг тусгаж батлуулсан байна	-	Сургалтын хөтөлбөрт туссан /эсэх	Хэрэгжилт хангагдсан /эсэх	-	БСШУСЯ	Коллеж, их, дээд сургууль
5.4.7	Ахмад настныг ажилд аваадаа ажлын байран дээр, хеделмэрийн харилцаанд ялгаварлан гадуурхахгүй байх ёс зүйг хеделмэрийн хамт олны	Байгууллага, аж ахуйн нэгжид ахмад настныг ялгаварлан гадуурхахгүй байх ёс зүйг төлөвшүүлэх сургалт, нөлөөллийн ажлыг ахмадын байгууллага бүр	Бүх шатны ахмадын байгууллага бүр аж ахуйн нэгж, байгууллагад нөлөөллийн арга	2-оос доошгүй удаа	2-оос доошгүй удаа	2-оос доошгүй удаа	2-оос доошгүй удаа	МАхХ	МАхХ-ны салбар, нэгж

²⁰ Монголын үндэсний олон нийтийн радио телевиз

²¹ Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан спортын яам

	дунд төлөвшүүлэх	үе шаттай зохион байгуулах	хэмжээ зохион байгуулсан байна							
5.4.8	Ахмад настны ажил хөдөлмөрийн амжилт, түүхэн гавьяя, залууст үлгэр дуурail болох үйлсийг хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр сурталчлан таниулах	Ахмад үеийн ажил хөдөлмөрийн амжилт, түүхэн гавьяя, алдар цолтой ахмадуудын ажил үйлсийг харуулсан баримтат кино, дурсамж, нэвтрүүлэг, уулзалт, ярилцлагыг ТВ-ээр цуврал болгон нэвтрүүлэх, цахим сүлжээгээр түгзэх	Дурсамж нэвтрүүлэг, баримтат кино, бэлтгэж, давтамжтайгаар түгээсэн байна	Нэвтрүүлэг, баримтат кино	Нэвтрүүлэг, баримтат кино	Нэвтрүүлэг, баримтат кино	Нэвтрүүлэг, баримтат кино	МУОНРТ, ГБХЗХГ	Хэвлэл мэдээллийн бусад байгууллага	
Үйл ажиллагааны чиглэл		<ul style="list-style-type: none"> • Тэтгэвэрт гарахад бэлтгэх 								
5.4.9.	Ажил олгогч нь өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгох хугацаа дөхсөн болон тэтгэвэр тогтоолгож байгаа ахмад настан /ажилтан/-ыг нийгэм, здийн засаг, сэтгэл зүйн хувьд бэлтгэх төлөвлөгөөг боловсруулж хэрэгжүүлэх	Ажил олгогч тэтгэвэрт бэлтгэх ажлын хэсэг байгуулж, тухайн онд болон дараагийн 3 жилд хөтөлбөрт хамруулах ахмад настан /ажилтан/-ны бүртгэлийг гаргах, шинэчлэх, тэднийг нийгэм, здийн засаг, сэтгэл зүйн хувьд бэлтгэх тусгайлсан төлөвлөгөө баталж, хэрэгжүүлэх	Төлөвлөгөө баталж, хэрэгжүүлдэг ажил олгогчийн тоо/хувь хэмжээ нэмэгдсэн байна	Өсөлт 15-аас доошгүй хувь	Өсөлт 20-иос доошгүй хувь	Өсөлт 25-аас доошгүй хувь	Өсөлт 30-аас доошгүй хувь	НДЕГ, МАХХ	НДЕГ-ын харьяа газар хэлтэс, МАХХ-ны салбар нэгж	
5.4.10	Тухайн ажилтан тэтгэвэрт гарсны дараа аж ахуй болон хувиараа хөдөлмер эрхлэх хүснэгтэй бол бизнесийн болон ур чадварын сургалтад, сургагч багш зөвлөхөөр ажиллах бол сургагч багш бэлтгэх сургалтад хамруулах, дахин чадавхжуулах сургалтыг ажил олгогчоос зохион байгуулах	Ажил олгогч нь тухайн ажилтны хүснэгт, хэрэгцээ сонирхолд нийцүүлэн мэргэжлийн байгууллагын сургалтад хамруулах, байгууллагынхаа дотоод нөөц боломжид тулгуурлан дахин чадавхжуулах сургалтыг зохион байгуулах	Хүснэгт гаргасан ахмад настны сургалтад хамрагдсан хувь хэмжээг жил бүр нэмэгдүүлсэн байна	Хамрагдалт 50-иас доошгүй хувь	Хамрагдалт 60-аас доошгүй хувь	Хамрагдалт 70-аас доошгүй хувь	Хамрагдалт 90-ээс доошгүй хувь	ХХҮЕГ, МАХХ	Байгууллага, аж ахуйн нэгж, мэргэжлийн сургалтын байгууллагууд	
5.4.11	Тэтгэвэрт гарч байгаа ажилтны ажлын амжилтыг үнэлэх, амьдралын замнал, амжилт бүтээлийн талаар сурталчлах, хөдөлмөр алдрыг	Тэтгэвэрт гарч байгаа ажилтны хөдөлмер алдрыг тэмдэглэх, хамт олноороо хүндэтгэлтэй үдэх, хүндэтгэлийн арга хэмжээг ажил олгогчоос жилд нэг	Арга хэмжээ зохион байгуулсан ажил олгогчийн тоог жил бүр тодорхой хувиар	15-аас доошгүй хувь	20-иос доошгүй хувь	25-аас доошгүй хувь	30-аас доошгүй хувь	МАХХ	Байгууллага, аж нэгжийн ахмадын хороод	

	тэмдэглэх, хамт олноороо хүндэтгэлтэй үдэх зэрэг хүндэтгэлийн арга хэмжээ зохион байгуулах	удаа тогтмол хугацаанд зохион байгуулж хэвших	нэмэгдүүлнэ								
Үйл ажиллагааны чиглэл		• Орон сууц, нийтийн зориулалттай барилга, байгууламжийн хуртээмж, нөхцөлийг сайжруулах									
5.4.12	Ахмад настанд орон сууцыг эрх тэгш хуваарилах, тэдний өвермөц хэрэгцээнд зориулан орон сууцыг тоноглож тохижуулах, хүртээмжтэй дэд бүтцийг бий болгох, үр хүүхэд, асран хамгаалахгчтайгаа ойр дехөм байх бололцоог хангах	Түрээсийн болон бусад хэлбэрийн орон сууцны бүртгэл, хуваарилалтыг ахмад настны онцлогт тохирсон хэлбэрээр зохион байгуулах талаар холбогдох журамд нэмэлт өөрчлөлт оруулах	Холбогдох журамд өөрчлөлт оруулж, батлуулсан байна		Журамд өөрчлөлт орсон /эсэх	Журмын хэрэгжилт хангагдсан эсэх		БХБЯ	НОСК, ТОСК		
		Ахмад настанд хүртээмжтэй дэд бүтцийг бий болгох орон сууцыг тэдний онцлогт тохируулан стандартын дагуу тоноглож тохижуулах ажлыг зохион байгуулах	Дэд бүтцийн хүртээмжид үнэлгээ хийгдэж, санал, зөвлөмжид туссан арга хэмжээг хэрэгжүүлэх шийдвэр батлагдсан байна		Үнэлгээ хийсэн /эсэх	Дүгнэлт, зөвлөмжийг хэрэгжүүлсэн /эсэх		Аймаг, дүүргийн Засаг даргын Тамгын газар	БХБЯ, ШӨХТГ ²² СӨХ		
5.4.13	Улс орон нутгийн төсөв, дотоодын бусад эх үүсвэр, гадаадын зээл тусламжийн хөрөнгөөр баригдаж байгаа орон сууцны тодорхой хувийг ахмад настанд олгох, сууцны нөхцөлөө сайжруулахад зориулж байх	Улс, орон нутгийн төсөв, дотоодын бусад эх үүсвэр, гадаадын зээл тусламжийн хөрөнгөөр түрээсийн зориулалтаар баригдаж байгаа орон сууцны тодорхой хувийг ахмад настанд сууцны нөхцөлөө сайжруулахад зориулж хуваарилж олгох	Тухай жилд ашиглалтад орсон түрээсийн орон сууцны тодорхой хувийг хуваарилан олгосон байна	15-20 хувь	15-20 хувь	15-20 хувь	15-20 хувь	БХБЯ	Бүх шатны Засаг даргын Тамгын газар, НОСК, ТӨСК		
5.4.14	Орон сууц, гудамж, талбайн нэр, хаяг, дугаарыг стандартын дагуу бичиж байрлуулах, ахмад настны өвермөц хэрэгцээнд нийцүүлж өөрчлөх	Орон сууц, гудамж, талбайн нэр, хаяг, дугаарыг стандартын дагуу бичиж байрлуулах, ахмад настны өвермөц хэрэгцээнд нийцүүлэн өөрчлөх ажлыг хороо, дүүрэг бүр нэгдсэн журмаар хийж, хэрэгжүүлэх	Стандартын дагуу хаягилтыг хийж байрлуулах нэгдсэн арга хэмжээ зохион байгуулсан байна		Зохион байгуулсан /эсэх			Бүх шатны Засаг дарга	ШӨХТГ, МХЕГ		

²² Шударга өрсөлдөөн хэрэглэгчийн төлөө газар

5.4.15	Хот суурин газрын явган хүний зам, нийтийн эзэмшлийн талбайн эвдрэл гэмтлийг засах, халтиргаа гулгааг арилгах, ахмад тохиromжтой сүүдрэвч байршуулах	Гадна орчны тохижилт, гудамж талбайн гэрэлтүүлэг, цэвэрлээ, халтиргаа гулгааг арилгах чиглэлээр санаачлага гаргаж ажилладаг шилдэг тохижилттой байгууллага, аж ахуйн нэгжийг шалгаруулж, урамшуулах, тэднийг үйл ажиллагааг олон нийтэд сурталчлах	Шилдэг тохижилттой байгууллага, аж ахуйн нэгжийг шалгаруулах, сурталчлах арга хэмжээг зохион байгуулсан байна	Арга хэмжээ 1 удаа	Аймаг, нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар	Хот тохижилт үйлчилгээндий газар ОНДААТҮГ			
5.4.16	Зам талбайн гарц, уулзвар, барилга, байгууламжийн үүд, шат, хонгилыг ахмад настанд ээлтэй болгон стандартын дагуу шинэчлэн сайжруулах аяныг өрнүүлж ахмад настанд ээлтэй байгууллага, аж ахуйн нэгжийг шалгаруулж, тэдний үйл ажиллагааг олон нийтэд сурталчлах	Хуучин орон сууцыг ахмад настын өвөрмөц онцлог хэрэгцээнд тохирсон нэмэлт хэрэгсэл, тэхеөрөмж суурилуулах	Аян өрнүүлж ахмад настанд ээлтэй байгууллага, аж ахуйн нэгжийн шалгаруулалтыг зохион байгуулсан байна	1 удаа	1 удаа	1 удаа	1 удаа	ГҮТ, МАХХ	ХНХЯ, ЭМЯ, ЗТХЯ, БХБЯ, ШӨХТГ
			Сууц өмчлөгчдийн холбоод хариуцсан орон сууцныхаа тодорхой хувийг тухайн жилд стандартад нийцүүлж засч тохижуулсан байна	10-аас доошгүй хувь	10-аас доошгүй хувь	10-аас доошгүй хувь	10-аас доошгүй хувь	Бүх шатны Засаг даргын Тамгын газар, ШӨХТГ	БХБЯ, МХЕГ ²³ , СӨХ ²⁴
5.4.17	Ахмад настныг нутаг дэвсгэр, захиргааны харьяалал харгалзахгүй хот доторх нийтийн тээврээр үнэ төлбөргүй үйлчлэх нэхцэлийг	Ахмад настны тухай хуулийн 8.1.5-д заасныг хэрэгжүүлж, хот доторх нийтийн тээврээр нутаг дэвсгэр, харьяалал харгалзахгүйгээр үнэ	Хүсэлт гаргасан ахмадуудад хот доторх нийтийн тээврээр үнэ төлбөргүй зорчих картыг	Хэрэгжилт 100 хувь	Хэрэгжилт 100 хувь	Хэрэгжилт 100 хувь	Хэрэгжилт 100 хувь	Аймаг, нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар	СЯ, ХХҮЕГ, НТҮГ ²⁵

²³ Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар

²⁴ Сууц өмчлөгчдийн холбоо

²⁵ Нийтийн тээврийн үйлчилгээний газар

	бүрдүүлэх	төлбөргүй зорчих нөхцөлийг бүрдүүлэх	тухай бүр бүрэн олгосон байна							
		Орон нутгийн ахмад настныг нийслэлд нийтийн тээврийн хэрэгслээр үнэ төлбөргүй зорчиход шаардагдах төсвийг орон нутгийн төсөвт тусгаж, ИТХ-аар батлуулах, зорчсон тоог үндэслэн нийтийн тээврийн газарт холбогдох дүрэм журамд заасан хугацаанд шилжүүлж хэвших	Тухайн жилийн шаардагдах төсвийг ИТХ-аар батлуулж, олгосон байна		Хэрэгжилт 100 хувь	Хэрэгжилт 100 хувь	Хэрэгжилт 100 хувь	Хэрэгжилт 100 хувь	Аймаг, нийслэл ийн Засаг даргын Тамгын газар	СЯ, ХХҮЕГ, НТҮГ
5.4.18	Нийтийн тээврийн хэрэгсэл, үйлчилгээний орчин нөхцөлийг ахмад настны өвермөц хэрэгцээнд тохиромжтой, хүртээмжтэйгээр өөрчилж, шинэчлэх	Нийтийн тээврийн хэрэгсэл, үйлчилгээний орчин нөхцөлийг ахмад настанд тохиромжтойгоор өөрчилж тоноглох, шинэчлэх арга хэмжээг үйлчилгээ үзүүлэгч байгууллагаар дамжуулан үе шаттай сайжруулах	Стандартын дагуу тоноглосон нийтийн тээврийн хэрэгслийн тоо/хувь хэмжээг нэмэгдүүлж, үйлчилгээний орчин нөхцөлийг сайжруулсан байна	10-аас доошгүй хувь	10-аас доошгүй хувь	10-аас доошгүй хувь	10-аас доошгүй хувь	3ТХЯ ²⁶ , НТҮГ ²⁷	Үйлчилгээ үзүүлэгч байгууллаг а, аж ахуйн нэгж	
5.4.19	Насны хяналтын үндэсний индекс тооцох арга зүйг дэлхий нийтийн жишигт нийцүүлэн боловсруулж нэвтрүүлэх	Насжилтын индекс тооцох арга зүйг боловсруулж, нэвтрүүлэх	Арга зүйг батлуулж, нэвтрүүлсэн байна	-	Төсөл боловсруулсан /эсэх	Арга зүй батлагдсан /эсэх	Нэвтрүүлсэн /эсэх	ҮСХ ²⁸ , ХХХСИ	ХХХЯ, ЭМЯ, ГҮТ	
5.4.20	Насжилтын талаарх мэдээлэл судалгааг өргөжүүлж, насын хяналтын индекс тооцоход шаардагдах мэдээллийн санг бий болгох	Насны хяналтын индекс тооцоход шаардагдах мэдээллийн нэгдсэн сантай болсон байна	Мэдээллийн нэгдсэн сантай болсон байна	Сан хөмрөг бүрдүүлсэн /эсэх	Нэгдсэн сан	-	-	ХХХСИ	ХХХЯ, ЭМЯ 3ТХЯ, ҮСХ, ГҮТ	

ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН ЯАМ

²⁶ Зам тээврийн хөгжлийн яам

²⁷ Нийтийн тээврийн үйлчилгээний газар

²⁸ Үндэсний статистский хороо